

Styre
Universitetsstyret

Arkivreferanse
2025/13405
Styresak
102/25

Dokumentdato
19.11.2025
Møtedato
27.11.2025

ORIENTERINGSSAK

Gjennomføring i studiene

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [Utdanningsutvalget sak 35/25 Førsteårsstudenten – indikatorer for gjennomføring](#)

I denne saken gis en status for utviklingen i studentenes gjennomføring i studiene ved Universitetet i Bergen. Saken tar også for seg hvilke indikatorer vi bør bruke for å følge utviklingen i gjennomføring over tid. Utviklingen viser at frafallet i første studieår fortsatt er for høyt spesielt i bachelorprogrammene. En god studieopplevelse i første studieår er viktig for at studentene gjennomfører det studieprogrammet de er tatt opp til, så innsats rettet mot første studieår er derfor en særlig prioritering fremover. Saken spiller opp til det videre arbeidet med å styrke kvaliteten i utdanningene, studentenes studieopplevelse og hindre frafall i starten av studiene.

Forslag til vedtak

Universitetsstyret tar saken til orientering.

Tore Tungodden
universitetsdirektør

19.11.2025/Svein Jarle Nymark/Christen Soleim (avd.dir)

Vedlegg: Saksframstilling

Saksframstilling

Styre
Universitetsstyret

Styresak
102/25

Møtedato
27.11.2025

Gjennomføring i studiene

Bakgrunn

I norsk høyere utdanning er andelen studenter som gjennomfører sine studieprogram generelt høy sammenlignet med andre OECD-land. De siste resultatene viser at 53 prosent av bachelorstudentene i Norge fullfører graden innen tre år, ti prosentpoeng høyere enn snittet i OECD-land og, sammen med Danmark, høyest i Norden¹. Det er likevel store variasjoner mellom fagområder og institusjoner. Kortere profesjonsutdanninger, som typisk tilbys ved høyskoler og nyere universiteter, har generelt høyere gjennomføringsandel enn disiplinære utdanninger som dominerer ved breddeuniversitetene UiO og UiB². Dette kan henge sammen med at profesjonsutdanninger ofte har tydeligere yrkesretting, enklere struktur og tettere oppfølging. Med en stor andel disiplinutdanninger, har UiB sammen med UiO vært blant de institusjonene som har hatt lavest gjennomføring på normert tid, spesielt på bachelorutdanningene. Denne saken gir status for gjennomføring i studieprogrammene ved UiB, med særlig vekt på utviklingen de siste årene og betydningen av første studieår.

Temaet har også vært oppe til drøfting i utdanningsutvalget, hvor det ble understreket at det er viktig med et godt kunnskapsgrunnlag for arbeidet. Både kvantitative og kvalitative data er nødvendige for å forstå utfordringer og muligheter. Selv om utviklingen i andelen som gjennomfører studiene i store trekk er positive, er det store forskjeller mellom fakulteter og programmer. Effekter av studentenes ulike bakgrunner, ulike typer frafall og begrunnelse for studievalg ble også trukket frem som faktorer som nyanserer og må analyseres nærmere. Fakultetene har erfaringer med ulike tiltak, og det er viktig at disse evalueres og at erfaringer deles på tvers av fakultet og fagmiljø. Utvalget understreker at arbeidet med kvalitet i utdanningene, gode læringsmiljø og studentenes mestring må sees på som en viktig investering for bedre gjennomføring og resultatbasert inntjening.

Den nye finansieringsmodellen for høyere utdanning i Norge innebærer en omlegging der utdanninger på bachelornivå får relativt høyere uttelling enn før, mens mange masterprogrammer får lavere. En ny indikator for fullføring av studieprogram på normert tid har erstattet tidligere måling av fullførte kandidater. For UiB betyr dette at forbedret gjennomføring, særlig på bachelornivå, får større økonomiske og strategiske konsekvenser.

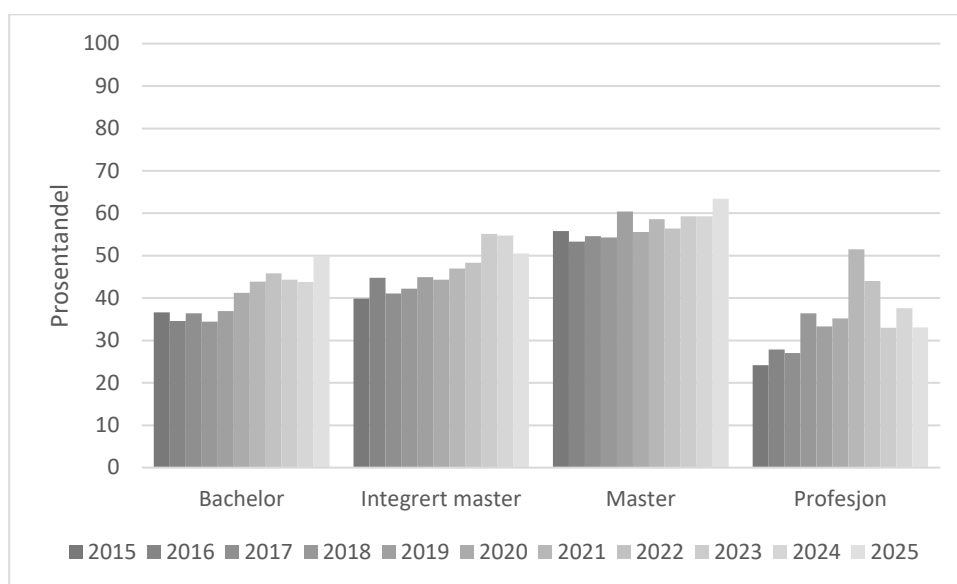
¹ OECD (2025), *Education at a Glance 2025: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/1c0d9c79-en> (side 266)

² [Tilstandsrapport for høyere utdanning 2022](#) (side 92) viste til at kun UiB og UiO står igjen av de klassiske disiplinorienterte breddeuniversitetene

Gjennomføring ved UiB – utvikling over tid

Tall fra Felles studentsystem (FS) og Database for statistikk om høyere utdanning (DBH) viser en positiv utvikling i gjennomføring for alle studienivåer. For bachelorprogrammene har andelen som fullfører på normert tid økt kraftig fra 37 prosent i 2015 til 50 prosent i 2025. For masterprogrammene er gjennomføringen nå 63 prosent, og for integrerte masterprogram ser vi at 50-55 prosent gjennomfører innen fem år. Profesjonsutdanningene har stabile, men lavere tall. Dette skyldes for en stor del at halvparten av studenten på blant annet på medisinstudiet, har et studieforløp som er et halvt år lengre for å få praksiskabalen ved studiene til å gå opp.

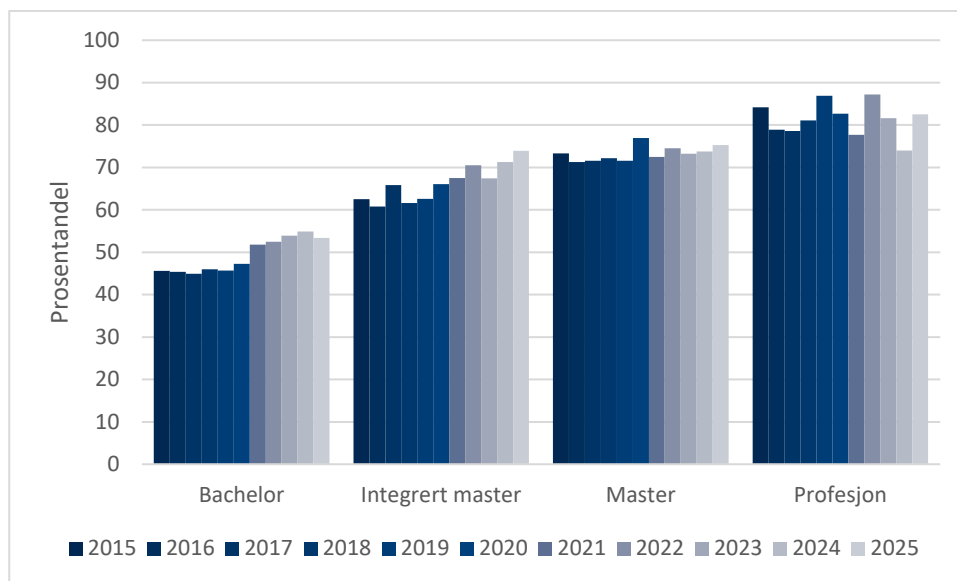
Figur 1 Prosentandel av UiBs studenter som gjennomførte på normert tid. Årstall er året studenten skulle vært ferdig (normert). Fordelt på studienivå. Kilde: FS

Andelen som fullfører studieprogrammene øker betydelig om vi legger til ett ekstra år i forhold til normert tid, spesielt for profesjonsutdanningene. I de toårige masterprogrammene og de femårige, integrerte, masterutdanningene har gjennomføringen nå økt til 70-75 prosent. Mange studenter fullfører altså med kun kort forsinkelse.

For bachelornivået vil det ekstra året gi en økning på fem-ti prosentpoeng, med liten videre utvikling om vi legger til ytterligere tid. Med andre ord vil om lag 75 prosent av studentene som fullfører en bachelorgrad gjøre det innenfor de normerte tre årene.

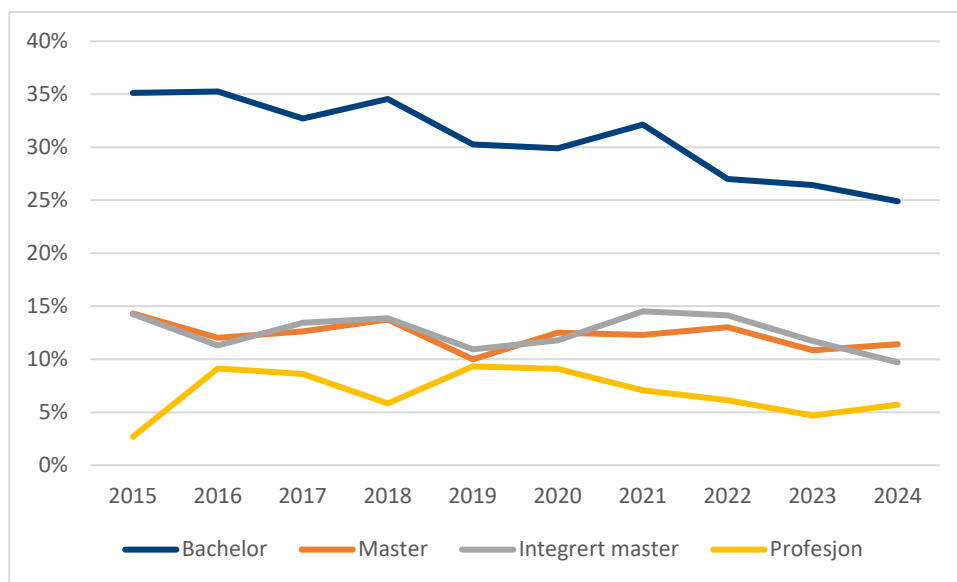
Figur 2 Prosentandel av kullene som fullfører i løpet av normert studietid + ett år. Kilde: FS

Første studieår som kritisk fase

Frafallet underveis i studiene er med på å forklare dette, og er størst mellom første og andre studieår, særlig på bachelorprogrammene.

Figur 3 Prosentandel av studentene som sluttet på studiet i løpet av/etter første studieår. Årstall er startkull. Kilde: Sikts datavarehus for studiedata (STAR)

Historisk har inntil 30–35 prosent av studentene på disse programmene sluttet i løpet av (eller etter) første studieår. For 2022-kullet var dette redusert til 27 prosent, og for 2024-kullet til 25 prosent. Samtidig har andelen studenter med full studieprogresjon (60 studiepoeng) økt til 59 prosent, og andelen nullpoengyttere er redusert til 11 prosent. Dette viser at tiltak rettet mot førsteårsstudentene har potensial til å gi betydelig

effekt. Om vi klarer å holde på studentene inn i det andre studieåret, kan vi også forvente at gjennomføringen bedres.

Tabell 1 Førsteårsindikatorer, bachelor. Kilde: FS/STAR

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Prosentandel frafall etter første semester	13 %	11 %	12 %	11 %	10 %	9 %
Prosentandel frafall etter første år	30 %	30 %	32 %	27%	26 %	25 %
Studiepoeng første år etter opptak (gjennomsnitt)	42,9	45,1	41,7	43,9	45,2	46,7
Prosentandel nullpoengyttere første år	15 %	13 %	15 %	13 %	12 %	11 %
Prosentandel med full studieprogresjon første år	51 %	55 %	46 %	51 %	54 %	59 %

Fakultetsvise forskjeller

På bachelorprogrammene er det store variasjoner mellom fakultetene. Det humanistiske fakultet har lavest gjennomføring på normert tid, mens Fakultet for kunst, musikk og design har høyest. Det samfunnsvitenskapelige og Det psykologiske fakultet ligger over gjennomsnittet, mens Fakultet for naturvitenskap og teknologi ligger noe under. Det medisinske har kun en liten andel bachelorstudenter, mens Det juridiske fakultet ikke har bachelorstudier i det hele tatt. Dette vil være med på å forklare forskjellene på overordnet nivå. Fagområder og disiplin forklarer er også viktig, for eksempel var gjennomføringen nasjonalt innen historisk-filosofiske fag i 2024 kun 34 prosent, og både UiB, UiS og UiO lå under 30 prosent. Slike forskjeller understreker behovet for målrettede tiltak tilpasset faglige og strukturelle forhold.

Tabell 2 Gjennomføring på tre og fire år, bachelorstudenter som startet høsten 2021. Kilde: FS/DBH

Fakultet	Antall studenter i startkull	Normert	Normert + ett år
Det humanistiske fakultet	777	25,7 %	37,1 %
Det medisinske fakultet	67	50,7 %	59,7 %
Det psykologiske fakultet	242	51,7 %	55,4 %
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	1100	51,1 %	59,8 %
Fakultet for kunst, musikk og design	96	75 %	78,1 %
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	625	45,3 %	57,1 %
UiB totalt	2907	43,9 %	53,4 %
Nasjonalt gjennomsnitt	49555	51 %	³

Tiltak

UiB har arbeidet for å etablere en helhetlig strategi for å styrke studentenes faglige og sosiale integrering, og gjennom det øke gjennomstrømmingen og redusere frafall. Dette inkluderer tiltak for å styrke læringsmiljøet og den faglig-sosiale integreringen av studentene, arbeide med utvikling av

³ Tall på gjennomføring på fire år for bachelorstudentene som startet høsten 2021 er ikke klar før senere. For 2020-kullet var gjennomføringen i løpet av fire år 61,7 prosent

studieporteføljen, undervisnings- og vurderingsformer og tiltak for å ta i bruk læringsteknologi og kunstig intelligens for å bedre studentenes læringsprosess.

Et sentralt tiltak tidlig i studieløpet er mentorordningen. Her får nye studenter kontakt med erfarne medstudenter, noe som gir dem en trygg og tilgjengelig arena for faglig og sosial dialog. Ordningen legger til rette for både gruppebaserte og individuelle samtaler, og bidrar til å gjøre overgangen fra videregående skole til universitetsstudier mindre krevende.

Fakultetene har også arbeidet med ulike tiltak og prosjekter for å styrke gjennomføringen i utdanningene. Ett eksempel på dette er «Mattestuen». Stuen ble etablert for å møte utfordringer knyttet til grunnemnene i matematikk i realfagstudiene, av Forskningscenteret for realfagslæring (SERC). Mattestuen har læringsassistenter som gir studentene støtte i matematikk og eksamensforberedelser.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet har de siste årene oppnådd en markant økning i andelen studenter som fullfører bachelorutdanningen på normert tid, etter en målrettet satsing på tett og studentnær oppfølging for å motvirke frafall. Tidlig sosial og faglig integrering, gode verktøy for å mestre overgangen til universitetsstudier, samt hyppige tilbakemeldinger og veiledning underveis, har vist seg å være avgjørende. Fakultetet har styrket førstesemesterstudiet med flere obligatoriske øvelser og tilbakemeldinger, og økt bruken av seminarer, hvor seminarledere ofte også fungerer som mentorer for nye studenter. I tillegg er det gjennomført regelmessige plenumsgjennomganger med instituttene for å følge opp resultater og dele erfaringer.

De nevnte tiltakene er populære, og har sammen med andre tiltak ved fakultetene bidratt til redusert frafall og økt gjennomføring i første studieår. UiB arbeider systematisk og bredt for å sikre en god start på studiene, og vil framover ha styrket innsats for å bedre studentenes tilhørighet og mestring, med et spesielt fokus på første studieår.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Universitetsdirektøren anerkjenner fakultetenes gode og systematiske innsats for å styrke studentenes gjennomføring ved UiB - særlig på bachelornivå. Den gode utviklingen i første studieår gir grunnlag for optimisme og videre innsats. For å oppnå ytterligere forbedringer må arbeidet videreføres og forsterkes. Når vi samtidig ser at frafallet varierer betydelig mellom studienivåer og program, fremstår det som klokt å konsentrere aktivitetene der utfordringene er størst. Dette gir et mer treffsikkert grunnlag for å utvikle tiltak som faktisk kan gjøre en forskjell.

I lys av det tallmaterialet som legges frem i denne saken, er en styrket satsning på læringsmiljø, undervisningsutvikling og læringsteknologi i første studieår, en riktig prioritering slik universitetsdirektøren ser det. Kunnskapsdepartementet har også vært opptatt av temaet i sine tilbakemeldinger til UiB i etatsstyringsdialogen. Gjennomføring i første studieår, med særlig vekt på at nye studenter skal bli inkludert i fagmiljøene, mestre studiene sine og fullføre studieprogrammet, vil også bidra til å heve studiekvaliteten.

Arbeidet vil bli fulgt opp gjennom dialog og samarbeid med fakultetsledelsene og arbeid i utdanningsutvalget og læringsmiljøutvalget. Styret vil bli forelagt statusoppdateringer for arbeidet i tiden fremover.

19.11.2025/Svein Jarle Nymark/Christen Soleim (avd.dir)